

18.12.2013, Józef Kunicki

ówczesny starosta straduński, Wawrzyniec von Halle, założył się z kimś zamożnym o większą sumę, że jeżeli stanie na jednym końcu rynku na czele czterystu jeźdźców, to nie będzie widoczny z jego drugiego krańca. Obecnie Środek

placu zajmuje park z pomnikiem z 2000 r. wzniesionym w hołdzie wszystkim tym, dzięki którym żyjemy w pokoju i wolnej Ojczyźnie (...).

Park jest w części pozostałością po cmentarzu, w środku którego, na wzniesieniu, stał gotycki kościół (rozebrany po zniszczeniu go w czasie ostatniej wojny). Obecnie w tym miejscu góruje nad miastem nowa świątynia katolicka. W alejce oddzielającej teren kościelny od parku znajduje się budynek dawnego ratusza z 1818 r. Wokół placu zlokalizowany jest pasaż handlowy, Punkt Informacji Turystycznej, Regionalny Ośrodek Kultury „Mazury Garbate” oraz urzędy publiczne.

2. Ulica Grunwaldzka

Jedna z ulic prostopadle odchodzących od Placu Wolności. Przy ul. Grunwaldzkiej 7 znajduje się zabytkowy dom mieszkalny z II połowy XVIII w. o konstrukcji szachulcowej. Młyn wodny znajduje się za mostem na rzece Ledze. Kiedyś wodny obecnie elektryczny jest własnością prywatną. Na froncie budynku, nad balkonem znajduje się data wybudowania - 1895r.

3. Ulica Młynowa - Mazurska

Boczna uliczka prostopadła do ulicy Grunwaldzkiej. Poruszając się wzdłuż niej można obejrzeć przedwojenną zabudowę miasta. Stare domy, jak rodzyńki w cieście, dodają smaku monotonii współczesnej zabudowy jednorodzinnej.

4. Ulica Zamkowa

Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego – kościół neogotycki wybudowany w latach 1859-1861 jest widoczny z daleka dzięki wieży kościelnej. Konsekrowany w 1862r. Zabudowania murowanej kaplicy pochodzą z II połowy XIX w. Wieżę dobudowano ok. 1920 roku. We wnętrzu znajduje się ciekawy drewniany ołtarz. Proszę zwrócić uwagę na ostre łuki w oknach. Do wypełnienia ażurowych otworów okiennych zastosowano delikatne maswerki [niem., got. motyw dekor. składający się z elementów geom. (laskowania tworzące koła, odcinki

koła, stylizowane trój- lub czteroliście, rybie pęcherze), wykonany w kamieniu lub cegle, przeważnie jako wypełnienie górnych partii okien i balustrad, także (ślepy maswerk) wypełniający pola ścienne; maswerki występują także w snycerstwie (dekoracje mebli) i złotnictwie]. Obok kościoła znajduje się kapliczka, a w środku dębowy krzyż misyjny ustawiony w 1960 r. Po zaobserwowaniu- 10 września 1981 r. - wycieku z krzyża („krople krwi”) to miejsce kultu - Sanktuarium Krzyża Świętego (od 13 maja 1994 r.). Kilkadziesiąt metrów dalej znajdują się budynki Zespołu Szkół Technicznych (po lewej) i budynek dawnego Sądu Okręgowego (po prawej), w którym mieści się obecnie komisariat policji.

5. Plac Zamkowy

Na tym miejscu w 1654 r. starosta książęcy Krzysztof Albrecht von Schönaich rozpoczął budowę okazałego zamku. Przez wiele lat służył on jako siedziba kolejnych starostów książęcych. Kiedy w XVIII wieku zamek zaczął podupadać, po likwidacji urzędu starostów książęcych, przekazano go stadninie państwowej. W 1822 zamek spłonął i nie został odbudowany. Pod koniec XIX w. ruiny zamku zostały usunięte, a w ich miejscu w 1897 stanął budynek starostwa powiatowego. W latach osiemdziesiątych XX w. przeprowadzono wykopaliska, w których odkryto fragmenty

konstrukcji siedemnastowiecznego zamku z wyrazistą basztą.

Obecnie w budynku mieści się Zespół Szkół Technicznych i Wszechnica Mazurska- niepaństwowa uczelnia wyższa. Na tym terenie znajdują się pozostałości z czasów przed lokacją miasta (1560), reliktów zamku z okresu XVI-XVIII w.; fragmenty umocnień ziemnych, bastionowych, nowożytnych i budynek dawnego starostwa. Ten ostatni jest ciekawym przykładem publicznej budowli neogotyckiej terenu dawnych Prus Wschodnich. Warto zwrócić uwagę na styl architektoniczny budynku. To neogotyck, faza strukturalna, wyraz siedzib typu „zamkowego”, o czym świadczą ostre łuki w okiennicach i sklepienie krzyżowo-żebrowe w wejściu do budynku.

6. Kamienny i drewniany mostek

Po prawej mijamy kawiarnię i wychodzimy na brzeg rzeki Legi, nad którą w tym miejscu przerzucony jest kamienny mostek. Przy moście (od strony miasta) rozpoczynają się szlaki turystyczne Ziemi Oleckiej. Nie przekraczając mostu skręcamy w prawo i idziemy wzdłuż rzeki. Mijamy długi, drewniany mostek, który był wielokrotnie przebudowywany (ostatnio w 2001 r.). Tutaj możesz zobaczyć ptaki gniazdujące w okolicznych trzcinach (np. kaczki krzyżówki, perkozy, łyski). Warto przystanąć, by poobserwować zwyczaje tych urokliwych ptaków.

Zimą łabędzie nie wchodzi aż na mostek – trudno przejść bez „wykupnego” chleba. Warto dodać, że to doskonałe miejsce do obserwacji dwóch ekosystemów – jeziora i rzeki, ponieważ w tym właśnie miejscu rzeka Lega wypływa z jeziora Oleckie Wielkie. Po przejściu mostku znajdujemy się na popularnym trakcie spacerowym olecczan. To fragment oznaczonej trasy przyrodniczej, tzw. Wiewiórczej Ścieżki, wiodącej wokół jeziora. Przed plażą miejską – z widoczną skocnią – idziemy schodami pod górę.

7. Ulica Park

W Olecku przykuwa uwagę przede wszystkim jezioro z unikalnym mołem i skocnią oraz zespół obiektów sportowych położonych w pięknym parku miejskim. Zespół sportowo-rekreacyjny tworzą stadion, boiska, dawny hipodrom, korty i oryginalne kąpielisko. Nieopodal stadionu zobaczymy zadaszoną altankę. Kiedyś było to miejsce komisji sędziowskiej zawodów hippicznych.

Do naszych czasów zachowała się kamienna półtrotunda – pozostałość po pomniku żołnierzy niemieckich poległych pod Oleckiem w czasie I wojny światowej. Zespół rekreacyjno – sportowy, który w części mieści się na terenach Parku Sportu i Rekreacji. Przechodząc wiaduktem zwróćmy uwagę na pozostałość po linii kolei wąskotorowej. Pomnik z całym kompleksem sportowym, rekreacyjnym i parkowym powstał około 1927 roku. Olecki monument, drugi pod względem wielkości w Prusach Wschodnich, wystawiony został z inicjatywy ówczesnego starosty dr. Wachsmanna.

Jego wymowę polityczną jednoznacznie określa napis, jaki widniał na całej długości wewnętrznej strony półkolistego kamiennego muru, złożony z dużych brązowych liter: „Panie, usłysz nasze błaganie i spraw, aby znowu powstały zjednoczone Niemcy”.

8. Ulica Stowiańska

Na tej ulicy warto obejrzeć zabytkowe zabudowania szkół. Po lewej stronie znajduje się przedwojenny budynek szkoły z 1925 r. Dziś uczęszczają do niej oleccy gimnazjaliści. Po prawej stronie znajdują się zabudowania dawnego szpitala – obecnie Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci Głuchych. Od lat posesja tej szkoły zbiera laury w konkursie „Mieszkajmy pięknie”.

9. Cmentarz

Cmentarz ewangelicki – przedwojenny cmentarz wyznaniowy. Na jednej z alejek znajduje się odrestaurowany w 2003 r., przedwojenny pomnik poświęcony żołnierzom z wojen prusko- austriackich i prusko- francuskich (1866 i 1870/71). Obok znajduje się również kwatera wojenna

żołnierzy z I wojny światowej.

10. Wieża ciśnień

Po przejściu cmentarza ewangelickiego widzimy przedwojenną wieżę ciśnień. Wieża ciśnień ze zbiornikiem wyrównawczym wybudowana na przełomie XIX-XX w. Stacja pracowała nieprzerwanie od 1907 do czerwca 2006 roku. - Do 1956 roku wyposażona była w trzy studnie głębinowe oraz dwa niezależne ciągi uzdatniania wody. Źródłem zasilania agregatów pompowych był gaz koksowniczy wytwarzany na miejscu z węgla. Dopiero po 1945 roku zastosowano silniki i pompy zasilane energią elektryczną. W 2006 roku wykonano remont wieży oraz

zbudowano nową stację uzdatniania wody. Wieża znajduje się na terenie urokliwego osiedla domków jednorodzinnych.